C/2026/3927
1.9.2026

RÅDETS HENSTILLING

af 10. juli 2026

om Letlands økonomiske, sociale, beskæftigelsesmæssige, strukturelle og budgetmæssige politikker

(C/2026/3927)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) I forordning (EU) 2024/1263 præciseres det, at formålet med rammen for økonomisk styring er dels at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst samt modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer, dels at forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Det fastsættes i forordningen, at Rådet og Kommissionen foretager multilateral overvågning inden for rammerne af det europæiske semester i overensstemmelse med målsætningerne og bestemmelserne i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). Det europæiske semester indbefatter navnlig udformning samt overvågning af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 (EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

(2) Den 25. november 2025 vedtog Kommissionen en udtalelse om Letlands udkast til budgetplaner for 2026. Samme dag vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2026, hvori Letland ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den menneskelige kapital i Den Europæiske Union samt et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2026, hvori gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne og principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet ([2]) den 21. april 2026 og den fælles rapport om beskæftigelsen samt henstillingen om den menneskelige kapital den 9. marts 2026.

(3) Den 29. januar 2025 offentliggjorde Kommissionen konkurrenceevnekompasset, som udgør en strategisk ramme med henblik på at styrke Unionens globale konkurrenceevne i de næste fem år. Heri peges der på tre omstillingsforudsætninger, nemlig innovation, dekarbonisering og konkurrenceevne, samt på sikkerhed som væsentlige katalysatorer for bæredygtig økonomisk vækst. Konkurrenceevnekompasset har siden offentliggørelsen dannet grundlag for arbejdet i det europæiske semester, hvilket sikrer, at medlemsstaternes økonomiske politikker stemmer overens med EU's strategiske målsætninger, og at der således skabes en fælles tilgang til økonomisk styring, der fremmer bæredygtig vækst, innovation og modstandsdygtighed i hele Unionen.

(4) I 2026 forløber det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker fortsat sideløbende med genopretnings- og resiliensfacilitetens endelige gennemførelsesstadie ([3]). Genopretnings- og resiliensplanerne har sammen med finansieringen inden for rammerne af samhørighedspolitikken spillet en afgørende rolle med hensyn til at opfylde de politiske prioriteter under det europæiske semester, idet planerne var nødvendige for at tage effektivt hånd om alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger fra de seneste semesterforløb, og der var behov for programmer, som finansieres via den europæiske samhørighedspolitik, for at tage hensyn til de landespecifikke henstillinger. I takt med at genopretnings- og resiliensfaciliteten nærmer sig sin udløbsdato, er det fortsat vigtigt at fastholde og bygge videre på de reformer og investeringer, som støttes og gennemføres inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten, navnlig dem, der bidrager til at håndtere de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger.

(5) Den 3. juni 2026 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Letland 2026. Heri foretages der en vurdering af Letlands fremskridt med efterlevelsen af de landespecifikke henstillinger for 2025, og der gøres status over Letlands gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse udpeges i landerapporten de mest presserende udfordringer, som Letland står over for. Rapporten indeholder også en vurdering af Letlands fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

(6) Den 21. januar 2025 vedtog Rådet på grundlag af Kommissionens vurdering og henstilling en henstilling om godkendelse af Letlands nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag ([4]). Planen dækker perioden 2025-2028 og beskriver en finanspolitisk tilpasning fordelt over fire år. Rådets henstilling indeholdt følgende maksimale vækstrater i nettoudgifterne: 5,9 % i 2025, 3,6 % i 2026, 3,4 % i 2027 og 3,3 % i 2028, hvilket svarer til maksimale kumulerede vækstrater – beregnet med 2023 som basisår – på 15,5 % i 2025, 19,7 % i 2026, 23,8 % i 2027 og 27,9 % i 2028.

([2]) EUT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Rådets henstilling af 21. januar 2025 om godkendelse af Letlands nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag (EUT C, C/2025/652, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/652/oj).

(7) Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dens følgevirkninger udgør en eksistentiel udfordring for Den Europæiske Union. Kommissionen har opfordret medlemsstaterne til at anmode om en koordineret aktivering af stabilitets- og vækstpagtens nationale undtagelsesklausul for at støtte EU's bestræbelser på at sikre en hurtig og betydelig forøgelse af forsvarsudgifterne ([5]), og Det Europæiske Råd bifaldt forslaget på sit møde den 6. marts 2025. På Letlands anmodning vedtog Rådet den 8. juli 2025 på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om tilladelse til Letland til at afvige fra de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne ([6]). I den periode, hvor den nationale undtagelsesklausul er aktiveret (2025-2028), har Letland mulighed for at omprioritere de offentlige udgifter eller øge de offentlige indtægter, således at de varigt højere forsvarsudgifter ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare.

(8) Den 30. april 2026 forelagde Letland sin årlige statusrapport 2026 ([7]) om overholdelsen af de anbefalede maksimale vækstrater i nettoudgifterne og om gennemførelsen af reformer og investeringer som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester. Den årlige statusrapport afspejler også Letlands halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af Letlands genopretnings- og resiliensplan, jf. artikel 27 i forordning (EU) 2021/241.

(9) I 2025 udgjorde realvæksten i BNP 2,1 %, og HICP-inflationen lå på 3,8 %. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2026 ventes det reale BNP at stige med 1,4 % i 2026 og 1,6 % i 2027, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 3,6 % i 2026 og 2,2 % i 2027.

(10) Ifølge data fra Eurostat ([8]) steg Letlands offentlige underskud fra 1,8 % af BNP i 2024 til 2,5 % af BNP i 2025. Stigningen i underskuddet i 2025 afspejler hovedsagelig den negative finanspolitiske virkning af reformen af den personlige indkomstskat og et fald i ejendomsindkomsten, som er påvirket af lavere udbyttebetalinger fra statsejede virksomheder og lavere renteindtægter. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2026 et underskud på 3,3 % af BNP i 2026 og 4,3 % af BNP i 2027. Stigningen i 2026 afspejler hovedsagelig højere investeringer (herunder til forsvar), stigende renteomkostninger og fortsat vækst i sociale overførsler, hovedsagelig som følge af pensions- og ydelsesindeksering, der overstiger den økonomiske vækst, og et stigende antal pensionsmodtagere. Den yderligere stigning i underskuddet i 2027 afspejler hovedsagelig de yderligere virkninger af reformen af den personlige indkomstskat og faldende ejendomsindkomst samt en kraftig stigning i forsvarsudgifterne sammen med en fortsat høj vækst i sociale overførsler.

(11) Ifølge Kommissionens estimater var den finanspolitiske kurs ([9]), som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, ekspansiv med 1,1 % af BNP i 2025. Den forventes at være ekspansiv med 1,5 % af BNP i 2026 og stort set neutral i 2027.

([5]) Meddelelse fra Kommissionen om tilpasning til øgede forsvarsudgifter inden for rammerne af stabilitets- og vækstpagten, Bruxelles, 19.3.2025 (C(2025) 2000 final).

([6]) Rådets henstilling af 8. juli 2025 om tilladelse til Letland til at afvige fra de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som fastsat af Rådet i henhold til forordning (EU) 2024/1263 (aktivering af den nationale undtagelsesklausul) (EUT C, C/2025/3970, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3970/oj).

([7]) De årlige statusrapporter 2026 findes på: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Eurostat – euroindikatorer, 22.4.2026.

([9]) Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra den årlige ændring i den underliggende offentlige budgetstilling. Den bruges til at bedømme den økonomiske impuls fra finanspolitiske tiltag, både dem, der finansieres nationalt, og dem, der finansieres over EU-budgettet. Den finanspolitiske kurs måles som forskellen mellem i) den potentielle vækst på mellemlang sigt og ii) ændringen i de primære udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og inkl. udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

(12) Ifølge data fra Eurostat ([10]) steg Letlands offentlige gæld fra 46,2 % af BNP ved udgangen af 2024 til 46,9 % af BNP ved udgangen af 2025. Stigningen i gældskvoten i 2025 afspejler hovedsagelig budgetunderskuddet og en positiv stock flow-justering. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes gældskvoten ifølge Kommissionens forårsprognose 2026 at stige til 48,8 % ved udgangen af 2026 og yderligere til 53,8 % ved udgangen af 2027. Stigningerne i 2026 og 2027 afspejler hovedsagelig store primære underskud og opadrettede stock flow-justeringer, der påvirkes af kommende indfrielser af euroobligationer.

(13) Ifølge data fra Eurostat ([11]) udgjorde Letlands samlede offentlige forsvarsudgifter 3,2 % af BNP i 2025, hvilket svarer til en stigning på 0,7 procentpoint af BNP i forhold til referenceåret 2021. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2026 forventes de at udgøre 4,1 % af BNP i 2026, hvilket svarer til en stigning på 1,7 procentpoint af BNP i forhold til 2021 ([12]).

(14) Unionen står fortsat over for en risiko for afbrydelser i energiforsyningen og høj prisvolatilitet, som forværres yderligere af geopolitiske spændinger, der påvirker de globale olie- og gasmarkeder. Erfaringerne fra energikrisen i 2022-2023 har vist, at brede og ikkemålrettede foranstaltninger har betydelige finanspolitiske omkostninger og er socialt og økonomisk ineffektive. Siden krigen i Mellemøsten brød ud i februar 2026, har Letland vedtaget finanspolitiske foranstaltninger til at afbøde virkningerne af høje energipriser for husholdninger og virksomheder ([13]). Disse omfatter en ikkemålrettet nedsættelse af punktafgiften på diesel og en målrettet nedsættelse af punktafgiften på dieselolie til landbruget, begge fra den 1. april til den 30. juni 2026. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2026 forventes de finanspolitiske omkostninger ved disse foranstaltninger at udgøre mindre end 0,1 % af BNP i 2026. Hvis foranstaltningerne forbliver i kraft indtil udgangen af 2026, vil de finanspolitiske omkostninger ifølge Kommissionens estimater udgøre 0,1 % af BNP i 2026.

(15) Ifølge Kommissionens beregninger steg Letlands nettoudgifter med 5,0 % i 2025 og med 10,2 % samlet set i 2024 og 2025. Væksten i nettoudgifterne i 2025 er under den anbefalede maksimale vækstrate. For 2024 og 2025 samlet set ligger den kumulerede vækstrate for nettoudgifterne også under den anbefalede maksimale vækstrate.

(16) Ifølge Kommissionens beregninger forventes Letlands nettoudgifter at stige med 6,7 % i 2026 og med 17,5 % samlet set i 2024, 2025 og 2026. Den forventede vækst i nettoudgifter i 2026 ligger over den anbefalede maksimale vækstrate med en afvigelse på 1,2 % af BNP på årsbasis. For 2024, 2025 og 2026 samlet set ligger den forventede kumulerede vækstrate for nettoudgifterne under den anbefalede maksimale vækstrate ([14]).

([10]) Eurostat – euroindikatorer, 22.4.2026.
([11]) Eurostat, offentlige udgifter opdelt efter formålsklassifikationen for offentlig forvaltning og service (COFOG).
([12]) NATO's definition af forsvarsudgifter adskiller sig fra definitionen i COFOG. Der kan også være forskelle som følge af tidspunktet for registrering af udgifterne, navnlig i forbindelse med militært udstyr, da NATO's registrering ikke følger nationalregnskabsreglerne med hensyn til registreringstidspunkt.
([13]) Situationen på skæringsdatoen for Kommissionens forårsprognose 2026 (4. maj 2026).
([14]) Da Letland er omfattet af fleksibiliteten i henhold til den nationale undtagelsesklausul, tager vurderingen af overholdelsen udgangspunkt i sidstnævnte sammenligning.

(17) Den 3. juni 2026 vedtog Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i TEUF ([15]). I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Letland for så vidt angår underskudskriteriet, eftersom det planlagte offentlige underskud i 2026 overstiger referenceværdien på 3 % af BNP. Det konkluderes i rapporten, at Letland under hensyn til alle relevante faktorer opfylder underskudskriteriet. På baggrund heraf og under hensyn til Det Økonomiske og Finansielle Udvalgs udtalelse i medfør af artikel 126, stk. 4, i TEUF har Kommissionen ikke foreslået at indlede proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud.

(18) De offentlige finanser er under pres som følge af strukturelle udgiftsbehov. Det nuværende årlige budget og den mellemfristede budgetramme omfatter tilsagn om højere gældsfinansierede forsvarsudgifter, men sikrer ikke tilstrækkelig finansiering af sundhedspleje og social beskyttelse. De lave offentlige udgifter til sundhedspleje påvirker fortsat tilgængeligheden heraf negativt, mens pensionernes tilstrækkelighed forventes at forblive meget lav på mellemlang til lang sigt. Sikring af passende finansiering af centrale prioriteter, mens den finanspolitiske holdbarhed opretholdes, kræver en helhedsorienteret tilgang, der omfatter en forøgelse af skatteindtægterne, en reduktion af skyggeøkonomien og større udgiftseffektivitet.

(19) Desuden står Letland som medlemsstat ved EU's østlige ydre grænse over for udgiftspres i forbindelse med forsvar og modstandsdygtighed over for hybride trusler, såsom IT-forstyrrelser i kritisk infrastruktur og droneindtrængen, samt særlige udfordringer, der påvirker dynamikken i den økonomiske og sociale udvikling. Ruslands angrebskrig mod Ukraine forværrer ikke alene nogle af de eksisterende strukturelle udfordringer, men øger også sikkerhedspresset, forstyrrer de grænseoverskridende økonomiske aktiviteter og mindsker investeringsattraktiviteten. Selv om Letland allerede har øget forsvarsudgifterne betydeligt, kræver sikkerhedsudfordringerne yderligere investeringer i civilbeskyttelse og beredskab samt militær mobilitet. Sådanne investeringer kan have den dobbelte fordel, at de både håndterer sikkerhedsudfordringerne og skaber muligheder for regionernes økonomier.

(20) Letlands skatteindtægter udgjorde 34,9 % af BNP i 2024 og lå fortsat under EU-gennemsnittet på 39,4 %. Letland er fortsat i høj grad afhængig af forbrugs- og arbejdsskatter som sine vigtigste indtægtskilder. Skatter på kapital (herunder selskabsskat) og ejendom udgør en mindre andel af skattesammensætningen end i andre EU-medlemsstater. I 2025 og 2026 har Letland i begrænset omfang hævet skatter på kapital og forskellige forbrugsskatter, som er mindre skadelige for væksten og tjener politiske mål (herunder punktafgifter på brændstoffer, tobak, alkohol og læskedrikke; skat på firmabiler samt spil- og lotteriafgifter). De yderligere indtægter fra disse skatter er imidlertid blevet mere end opvejet af den indtægtsreducerende virkning af reformen af arbejdsskatten i 2025.

(21) Ifølge undersøgelsesdata fra 2024 er skyggeøkonomien fortsat høj og udgør 21,4 % af BNP, hvilket i høj grad skyldes den store andel af sort arbejde (»kuvertløn«). Selv om Letland gennemfører foranstaltninger til bedre at opdage manglende betaling af skatter eller skatteunddragelse, såsom obligatorisk e-fakturering af transaktioner og vurderingssystemet for skatteydere, er der behov for en yderligere indsats for at forbedre digitale værktøjer, fremme frivillig efterlevelse og styrke håndhævelsesmekanismerne.

(22) I modsætning til praksis i de foregående år blev størstedelen af de besparelser, der blev udpeget i forbindelse med udgiftsanalyser, ved udarbejdelsen af budgettet for 2026 anvendt til finansiering af regeringens centrale prioriteter. Selv om processen i 2026 markerede en kærkommen ændring i tilgangen, kan Letland drage fordel af yderligere at institutionalisere denne praksis i fremtidige budgetter og samtidig udvide udgiftsanalysernes omfang og ambitionsniveau. Yderligere skridt hen imod gennemførelse af resultatbaseret budgettering kan også bidrage til at styrke kvaliteten og effektiviteten af de offentlige udgifter.

([15]) Rapport fra Kommissionen udarbejdet i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (COM (2026) 302 final af 3.6.2026).

(23) Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk, på en meningsfuld måde og i rette tid for at sikre et bredt ejerskab til og således en vellykket gennemførelse af Unionens finansieringsinstrumenter, herunder også i forbindelse med det europæiske semester.

(24) Hvad angår tempoet for gennemførelsen af programmer vedrørende samhørighedspolitikken, som omfatter støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og Samhørighedsfonden, ligger Letland over gennemsnittet for EU både med hensyn til projektudvælgelse og udbetalinger. Det er vigtigt at opretholde det nuværende momentum og samtidig sikre, at investeringerne skaber størst mulige konkrete resultater. Letland har allerede truffet foranstaltninger inden for rammerne af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken for at styrke konkurrenceevne og vækst. Ikke desto mindre kan det være nødvendigt at styrke gennemførelsen yderligere på visse områder, herunder områder vedrørende infrastruktur i stor skala, transport samt opskalering af støtten til SMV'er i regioner uden for hovedstaden. Det er vigtigt, at de nye investeringer, som Letland har udpeget i sin midtvejsgennemgang af fondene under samhørighedspolitikken, navnlig investeringer knyttet til de fem prioriteter i forordningen om midtvejsgennemgangen ([16]), gennemføres hurtigt og effektivt.

(25) Letland står over for udfordringer med hensyn til adgang til finansiering, forskning og innovation, energieffektivitet, bæredygtig transport, ressourceforvaltning, mangel på arbejdskraft og kompetencer, social beskyttelse, adgang til sundhedsydelser og boliger.

(26) Selv om udlånsaktiviteten er steget siden 2024 som følge af en lempeligere monetær politik, har der ikke været nogen væsentlige strukturelle ændringer i bankernes udlån til virksomheder. Selv om regeringens initiativer har forbedret lånevilkårene for husholdningerne, navnlig ved at forenkle vilkårene for refinansiering af realkreditlån, er virksomhedernes lånevilkår stort set uændrede. Letland har iværksat visse offentlige støtteordninger, hovedsagelig gennem den statslige udviklingsfinansieringsinstitution ALTUM, herunder en offentlig garantiramme, et program for store investeringer, støtte til investeringer inden for den grønne omstilling (såsom centraliseret varmeforsyning og biomethanproduktion) samt initiativer inden for innovation, økonomisk modstandsdygtighed og militære produkter eller produkter med dobbelt anvendelse. Der er behov for en større indsats for at støtte virksomhedernes investeringer i den digitale omstilling, herunder ved at øge den grundlæggende digitale intensitet. De strenge krav om sikkerhedsstillelse og de høje renter består fortsat, især uden for Riga, på trods af bankernes gode finansielle sundhed. Letlands kapitalmarked er fortsat underudviklet. Der er fortsat udfordringer med at udvide finansieringsmulighederne ud over de traditionelle kilder, hvilket afspejles i en lav aktiemarkedskapitalisering og begrænset anvendelse af børsnoterede aktier og obligationer som finansieringskilde. Risikokapitalinvesteringerne ligger under EU-gennemsnittet og hæmmes af svag privat finansiering, mens de lettiske pensionsfonde er kendetegnet ved begrænsede indenlandske investeringer og lavt afkast. Fremme af låntagermobilitet og konkurrence på markedet for erhvervsudlån, fortsatte bestræbelser på at styrke offentlige låne- og garantiordninger samt aktivering af kapitalmarkederne kan forbedre adgangen til finansiering.

(27) Letlands lave udgifter til forskning og udvikling, navnlig i den private sektor, begrænser fortsat innovationen, hvilket fremgår af antallet af patentansøgninger pr. mia. BNP, som fortsat ligger under halvdelen af EU-gennemsnittet. Samarbejdet mellem erhvervslivet og den akademiske verden er fortsat begrænset, hvilket hæmmer videnoverførsel. Virksomhederne rapporterer om lange og komplekse procedurer, når de samarbejder med forskningsinstitutioner, mens forskere mangler incitamenter til at deltage i markedsorienterede projekter. Disse udfordringer har ført til svag produktivitetsvækst, navnlig uden for hovedstadsregionen, hvilket forværres af lav kapitalintensitet og begrænset omfordeling mellem sektorer. Iværksætteraktiviteten halter også efter Estland og Litauen med færre nyregistreringer pr. år. På trods af gunstige reguleringsmæssige rammer er økosystemerne for opstarts- og vækstvirksomheder fortsat underudviklede som følge af fragmenteret og begrænset finansiel støtte. For at løse disse problemer kan strategisk udformet finansiel støtte, såsom ordninger, der kræver privat medfinansiering eller gør ansættelse af forskere obligatorisk, samt fremskridt med en reform af de videregående uddannelser, der skal fremme samarbejdet med erhvervslivet, bidrage til kapacitetsopbygning og fremme innovation og dermed udvide engagementet i forskning og innovation og forbedre produktivitetsniveauet. Langsigtet politik, der skal hjælpe opstartsvirksomheder med at vokse i Letland og tilskynde til virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling, herunder støtte til beskæftigelse med forskning og udvikling i den private sektor, vil også styrke TFP-væksten på længere sigt.

([16]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2025/1914 af 18. september 2025 om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen.

(28) I 2025 producerede Letland 73 % af sin nettoelektricitet fra vedvarende energikilder – en af de højeste andele i EU – hvor vandkraft tegnede sig for størstedelen af denne produktion. Selv om den installerede solenergikapacitet er vokset i de seneste år, er vindkapaciteten kun steget marginalt. Da mulighederne for yderligere udbygning af vandkraft er begrænsede, er det afgørende at opskalere vind- og solenergi for at mindske eksponeringen for de svingende priser på fossile brændstoffer og afhængigheden af fossile brændstoffer. Selv om de seneste lovgivningsmæssige og reguleringsmæssige initiativer har afhjulpet en del af overbelastningen af elnettet, kan håndteringen af køer på elnettet forbedres, f.eks. ved at gå væk fra »først til mølle«-tilgangen til en tilgang, der prioriterer projekter, som er klar til gennemførelse og er finansielt levedygtige. Derudover er det nødvendigt at nedbringe sagsbehandlingstiderne for tilladelser til projekter vedrørende vedvarende energi. Endelig kan processen med at udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi fremskyndes yderligere trods de igangværende bestræbelser.

(29) Letlands elforbrugere oplever desuden fortsat prisvolatilitet med kraftige stigninger, navnlig i perioder med lav produktion fra vedvarende energikilder, hvor systemet i højere grad er afhængigt af dyr produktion ved brug af fossile brændstoffer og import, hvilket understreger den fortsatte betydning af at fremme ikkefossile fleksibilitetsløsninger såsom energilagring og efterspørgselsreaktion. I 2025 blev to batterienergilagringssystemer, som modtog EU-støtte, sat i drift og begyndte at levere centrale fleksibilitetstjenester. De seneste reguleringsmæssige ajourføringer har forenklet tilladelsesprocedurerne for projekter om samplaceret lagring og vedvarende energi. Der kan gøres mere for at sætte forbrugere og operatører i stand til at levere fleksibilitet til Letlands elsystem, f.eks. ved at fremme uafhængige aggregatorer af småforbrugere, omstille til elkontrakter med dynamiske priser og afprøve pilotprojekter vedrørende fleksibilitet sammen med større aktører.

(30) Selv om det endelige energiforbrug, der kan tilskrives bygningssektoren, er faldet i de seneste år, er sektoren fortsat ansvarlig for meget af landets energiforbrug, og der er behov for yderligere tiltag for at nå renoverings- og energieffektivitetsmålene for 2030. I 2025 blev der gennemført reguleringsmæssige og lovgivningsmæssige initiativer for at øge renoveringsgraden, herunder revisioner af reglerne om afstemning og beslutningstagning i bygninger med flere lejligheder. Dette er særlig relevant i betragtning af den store andel af bygninger med flere lejligheder opført før 1990. Støtteordninger til energieffektivitet er fortsat afhængige af offentlig finansiering, primært fra EU. Letland kan drage fordel af at tiltrække yderligere privat finansiering, f.eks. ved at tilbyde flere finansielle instrumenter og muligheder for risikobegrænsning, samtidig med at tilskudsbaseret støtte målrettes mod mere sårbare husholdninger. Der er behov for en særlig indsats for at fremme elektrificering og anvendelsen af energieffektive, kulstoffattige teknologier til opvarmning og køling, som tegner sig for størstedelen af boligers endelige energiforbrug.

(31) Selv om Letland tog skridt til at dekarbonisere sin transportsektor, er den fortsat en af de største kilder til drivhusgasemissioner i landet. Vejtransporten er 92 % afhængig af fossile brændstoffer og står for 83 % af transportemissionerne. Loven om transportenergi, som blev vedtaget i slutningen af 2025 og trådte i kraft den 1. januar 2026, udgør rammen for at opfylde RED III-målene i transportsektoren. Andelen af private elbiler steg en smule fra 0,8 % i 2024 til 1,05 % i 2025, mens ladeinfrastrukturen for lette køretøjer blev fordoblet i 2025, om end fra et lavt udgangspunkt, og den er fortsat begrænset for tunge køretøjer. Letland kan derfor drage fordel af at fremme udbredelsen af lav- og nulemissionskøretøjer yderligere, herunder i sin erhvervsflåde, og udbygge sin ladeinfrastruktur, navnlig for tunge køretøjer. På jernbaneområdet er 90 % af passagertransporten med jernbane elektrificeret, men godstransporten er fortsat afhængig af diesel, og den samlede elektrificeringsgrad for jernbanen i Letland er kun på 14 % sammenlignet med et EU-gennemsnit på 57 %. Det forventes, at færdiggørelsen af Rail Baltica vil integrere Letland strategisk i EU's jernbanenet, forbedre jernbanedækningen betydeligt og lette overgangen fra vej til jernbane og dermed bidrage til yderligere at reducere drivhusgasemissionerne fra transport.

(32) Letland står over for udfordringer i sin omstilling til en cirkulær økonomi, og landets ressourceproduktivitet ligger i øjeblikket på omkring halvdelen af EU-gennemsnittet. Letland har reduceret sine drivhusgasemissioner betydeligt i fremstillingssektoren, men energiintensiteten i den lettiske fremstillingsindustri er fortsat blandt de højeste i EU. Selv om Letland har forbedret sit affaldshåndteringssystem ved at indføre særskilt indsamling af tekstiler i 2025 og lancere en pantordning for e-cigaretter i 2026, og landet har en god genanvendelsesgrad for specifikke affaldsstrømme (plastemballage og bygge- og nedrivningsaffald), var udnyttelsesgraden for cirkulært materiale i 2024 kun halvt så stor som EU-gennemsnittet (6,8 % mod 12,2 % i EU) og kan derfor forbedres yderligere. Næsten halvdelen af Letlands kommunale affald deponeres stadig. Letland er ikke på rette vej til at nå sit mål for kulstoffjernelse. I 2020-2023 er stigningen i drivhusgasemissionerne i LULUCF-sektoren et samlet resultat af højere høstrater og højere dødelighed i modne skove.

(33) I lyset af den afgørende rolle, som menneskelig kapital spiller med hensyn til at øge Unionens konkurrenceevne og strategiske autonomi, henstillede Rådet i 2026, at medlemsstaterne træffer foranstaltninger til hurtigt at håndtere de strukturelle udfordringer relateret til menneskelig kapital for så vidt angår færdigheder og uddannelse, som hæmmer konkurrenceevnen. De landespecifikke henstillinger, som rettes til Letland i 2026, kan bidrage til gennemførelsen af Rådets henstilling om den menneskelige kapital i Unionen.

(34) Manglen på arbejdskraft og færdigheder, herunder i STEM-sektorerne, undervisning, forskning og digitalisering samt i social- og sundhedssektoren, hæmmer fortsat konkurrenceevnen. Manglen på arbejdskraft i sektorer som energiproduktion og fremstilling er fortsat stor og forventes at blive mere udtalt i de kommende årtier. Bedre arbejdsvilkår kan bidrage til at tiltrække og fastholde kvalificerede arbejdstagere, herunder i sektorer som undervisning, sundhedspleje og social omsorg. Desuden svækker det lave antal dimittender inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik (STEM) samt manglen på arbejdskraft inden for forskning Letlands innovationskapacitet og konkurrenceevne. Letland klarer sig dårligt med hensyn til digitale færdigheder, navnlig grundlæggende digitale færdigheder, hvor landet ligger på en fjerdesidsteplads i EU, hvilket også påvirker digitaliseringen af SMV'er. På trods af de seneste bestræbelser er Letlands voksenuddannelsessystem fortsat fragmenteret og ikke fuldt ud tilpasset arbejdsmarkedets behov. Letland kunne med fordel styrke sin langsigtede planlægning inden for voksenuddannelse ved at vedtage en national strategi for udvikling af menneskelig kapital. Aktive arbejdsmarkedspolitikker og erhvervsrettet uddannelse (VET) kunne kobles bedre til arbejdsmarkedets behov gennem et tæt samarbejde med arbejdsgiverorganisationer og fagforeninger.

(35) Letland står fortsat over for en høj grad af ulighed, idet kvintilsatsen for indkomster steg fra 6,28 i 2024 til 6,68 i 2025, hvilket er betydeligt over EU-gennemsnittet på 4,62. Desuden faldt andelen af personer i risiko for fattigdom eller social eksklusion ganske vist i 2024 til 24,3 %, men den ligger fortsat over EU-gennemsnittet på 21 %. Fattigdomsrisikoen er særlig høj for sårbare grupper, såsom ældre, personer med handicap og husstande med enlige forsørgere. Dette afspejler den relativt lave dækning og den ringe tilstrækkelighed i den sociale beskyttelse, navnlig hvad angår de ikkebidragspligtige ydelser. Virkningen af sociale overførsler bortset fra pensioner, som allerede var en af de laveste i EU, er faldet for andet år i træk. For personer med handicap er dækningen af de særlige plejeydelser lav, og de eksisterende ydelser er ikke blevet forhøjet i takt med inflationen. På trods af nogle nylige foranstaltninger er alderspensionernes tilstrækkelighed fortsat blandt de laveste i EU, og den samlede kompensationsgrad forventes at blive yderligere forringet i de kommende år uden en politisk indsats. Sociale tjenester og langtidspleje, navnlig hjemmepleje, er fortsat underudviklede. Desuden består territoriale forskelle i den økonomiske og sociale udvikling fortsat. Regioner, der grænser op til Rusland og Belarus, navnlig Latgale, og landdistrikter er særligt berørt af affolkning, lavere uddannelsesniveau samt begrænset adgang til sundhedsydelser og sociale tjenester, hvilket forværrer den sociale eksklusion og fattigdomsrisikoen. Hvis der tages fat på disse udfordringer, vil det også bidrage til at støtte den opadgående sociale konvergens i overensstemmelse med Kommissionens landeanalyse i anden fase på grundlag af rammen for social konvergens ([17]).

(36) Sundhedsresultaterne i Letland viser kun begrænsede forbedringer, idet landet har en af de laveste forventede levealdre i EU og en høj andel af dødsfald, der kunne have været undgået. På trods af visse yderligere midler påvirker de lave offentlige udgifter til sundhedsvæsenet systemets modstandsdygtighed og hæmmer fortsat adgangen til behandling af høj kvalitet, hvilket dokumenteres af lange ventetider og høje egenbetalinger som følge af en begrænset pakke af lovbestemte ydelser. Selv om regeringen har truffet visse foranstaltninger for at afhjælpe de høje egenbetalinger, herunder ved at udvide listen over refusionsberettigede lægemidler og forhøje refusionssatsen, medfører de høje egenbetalinger fortsat en uforholdsmæssigt stor økonomisk byrde for lavindkomsthusstande, hvilket forværrer ulighederne i sundhedsresultater og fører til et højt niveau af uopfyldte behov for lægebehandling i hele befolkningen. Desuden står sundhedsinstitutionerne over for en alvorlig mangel på sundhedspersonale, idet rekruttering og fastholdelse hæmmes af dårlige arbejdsvilkår. Ved at tage hånd om de høje arbejdsbelastninger, øge aflønningen strukturelt i den offentlige sundhedssektor og forbedre karrieremulighederne kan det bidrage til at tiltrække personale til sektoren. Adfærdsmæssige risikofaktorer – såsom et for stort alkoholforbrug, rygning og lav fysisk aktivitet – er fortsat væsentlige årsager til dårlige sundhedsresultater. Dette kunne afbødes ved at styrke de forebyggende sundhedspolitikker, herunder screening og folkesundhedskampagner.

([17]) SWD(2026)122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), 2026.

(37) Letlands boligmasse er fortsat forældet og utilstrækkelig, navnlig hvad angår energieffektivitet, som følge af flere års underinvestering og den store andel af bygninger med flere lejligheder opført før 1990. Dette lægger et økonomisk pres på husholdningerne, navnlig i lyset af stigende energiomkostninger. Store regionale og socioøkonomiske forskelle begrænser boligudvikling og renovering, navnlig uden for Riga. Desuden er lejemarkedet og markedet for sociale boliger fortsat underudviklet. Adgangen til sociale boliger gives primært på grundlag af indkomstniveau og er ikke godt tilpasset behovene hos personer med handicap. Tilgangen »først en bolig« er underudviklet og begrænset til hovedstadsregionen Riga. Samlet set er hjemløshed fortsat en vedvarende social udfordring og håndteres ikke i tilstrækkelig grad af de nationale politikker. Manglen på økonomisk overkommelige boliger af høj kvalitet undergraver arbejdskraftens mobilitet og den sociale trivsel. Letland har iværksat visse ordninger til støtte for opførelsen af økonomisk overkommelige boliger i regionerne, hovedsagelig gennem den statslige udviklingsfinansieringsinstitution ALTUM, men der er behov for en yderligere indsats for at udvide andelen af sociale boliger og forbedre boligers kvalitet og tilstrækkelighed, herunder gennem renoveringer og energiforbedringer, navnlig uden for hovedstadsregionen.

(38) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og disse økonomiers kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet i 2026, at euromedlemsstaterne træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til at efterkomme henstillingen fra 2026 om den økonomiske politik i euroområdet. For Letland bidrager henstilling 1 til at efterkomme den første, den anden og den tredje henstilling vedrørende euroområdet, henstilling 2 bidrager til at efterkomme den fjerde henstilling vedrørende euroområdet, henstilling 3 bidrager til at efterkomme den syvende, den niende og den tiende henstilling vedrørende euroområdet, henstilling 4 bidrager til at efterkomme den syvende henstilling vedrørende euroområdet og henstilling 5 bidrager til at efterkomme den femte henstilling vedrørende euroområdet,

HENSTILLER, at Letland i 2026 og 2027 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. fortsat overholde de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som henstillet af Rådet den 21. januar 2025 og samtidig gøre brug af fleksibiliteten i henhold til den nationale undtagelsesklausul, som Rådet har aktiveret; øge forsvarsberedskabet og samtidig garantere gældsholdbarhed og udgiftseffektivitet samt gradvis tilpasse budgettet til strukturelt højere forsvarsudgifter; sikre, at foranstaltninger, som træffes for at afbøde konsekvenserne af stigende energipriser, er af midlertidig karakter, fokuserer på at beskytte sårbare husstande eller på at dække behovene hos energiintensive selskaber og fastholder incitamentet til energibesparelser, og at det sikres, at deres finanspolitiske omkostninger er forenelige med forpligtelserne i henhold til EU's finanspolitiske ramme; gøre de offentlige finanser egnede til at håndtere strukturelle udgiftsbehov, herunder til forsvar og modstandsdygtighed over for hybride trusler, sundhedspleje og social beskyttelse, f.eks. ved at udvide beskatningen til kilder, der er mindre skadelige for vækst, fremme foranstaltninger, der bringer uformelle eller sorte aktiviteter ind i den formelle økonomi, og forankre praksissen med at omdirigere udgifter til prioriterede områder på grundlag af udgiftsanalyser, samtidig med at deres anvendelsesområde udvides, og ambitionsniveauet hæves

2. sikre videreførelsen af de reformer og investeringer, der er gennemført inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten; opretholde gennemførelsestempoet for programmerne vedrørende samhørighedspolitikken, hvor det er relevant med udgangspunkt i omfordelingen til strategiske prioriteter og fleksibilitetsmuligheder, der blev aftalt som led i midtvejsgennemgangen inden for rammerne af samhørighedspolitikken; håndtere de unikke socioøkonomiske og sikkerheds- og civilberedskabsrelaterede udfordringer, der påvirker regioner ved EU's ydre østlige grænse, herunder behovet for at investere i infrastruktur med dobbelt anvendelse

3. forbedre adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder, også uden for hovedstadsregionen, bl.a. ved at stimulere konkurrencen i den finansielle sektor og ved at udvikle kapitalmarkedet; lette digitaliseringen af virksomheder, navnlig små og mellemstore virksomheder; fremme private investeringer i forskning og innovation, bl.a. ved at styrke samarbejdet mellem virksomheder og den akademiske verden, reducere den administrative byrde i offentlig-private partnerskaber og støtte kommercialisering af forskningsresultater og opskalering af innovation

4. fortsætte udbredelsen af vedvarende energi, herunder ved at forbedre udstedelsen af tilladelser, udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi og fremme ikkefossile fleksibilitetsløsninger; optrappe indsatsen for energieffektivitet og dekarbonisering i bygninger; fremskynde dekarboniseringen af transportsektoren, herunder ved at fremskynde færdiggørelsen af Rail Baltica; øge ressourceeffektiviteten og omstillingen til en cirkulær økonomi gennem økoinnovation og bæredygtig ressourceforvaltningspraksis

5. afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder, herunder gennem målrettet opkvalificering og omskoling af voksne for at opfylde arbejdsmarkedets behov og forbedrede arbejdsvilkår; styrke den sociale beskyttelse for at mindske fattigdom og ulighed, bl.a. ved at forbedre alderspensionernes tilstrækkelighed og adgangen til sociale tjenester af høj kvalitet; styrke sundhedssystemets tilstrækkelighed og tilgængelighed for at forbedre sundhedsresultaterne, bl.a. ved at stille tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer til rådighed, udvide pakken af lovbestemte ydelser, reducere egenbetalinger og styrke forebyggende sundhedsforanstaltninger; øge tilgængeligheden og kvaliteten af økonomisk overkommelige og sociale boliger, navnlig uden for hovedstadsregionen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 10. juli 2026.

På Rådets vegne

S. HARRIS

Formand